

4.3.
2010

Видання Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника

УНІВЕРСИТЕТ

ЛИСТОПАД 2010

№24

Календар пророчить зиму,
Новий рік уже в дорозі,
Ходить вулицями диво:
Не лишає міста осінь!

VIVAT УНІВЕРСИТЕТ !

Цей день воістину величний і пам'ятний. До нас завітали гості з різних областей України та з-за її меж. Люди радісні, у передчутті якоїсь невлитої миті щастя. Прикарпатській вотчині науки і знань – 70!

Лунає молитва за Україну. З каплички духовенство і студенти виносять образ Божої Матері, ведучі оголошують хвилину мовчання, що є спомином про всіх ректорів нашого університету, які в різні часи очолювали його, про викладачів, працівників, колишніх студентів, які відійшли у вічність. Надають слово ректору Теологічної духовної академії греко-католицької церкви преосвященному владіці Софрону Мудрому, який виголосив подяку всім тим, хто в нелегкі радянські часи започаткував наш навчальний заклад, наголосивши, що рек-

торат хоче розпочати цю святкову подію в день Покрови Пресвятої Богородиці подячним молебнем. Ректор Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, член-

кореспондент НАН України, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України, доктор фізико-математичних наук, професор Богдан Остафійчук подякував владикам за посвяту та благословення, а гості з Косівщини від учительства Гуцульщини привітали присутніх з ювілеєм і подарували колективу університету ліжник з вітальним написом. Свято продовжилося в актовій залі, де лунала музика і збиралися гості. Під оплески присутніх на сцену виходять ведучі цього прекрасного дійства. Читці оголошують історію становлення університету, розпочинається хореографічна композиція. Завершуючи її, виконавці розгортають велику тканину, на якій зображено емблему рідного вишу. Вносять Державний прапор України і прапор Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Хор і духовий оркестр виконують Державний гімн України і гімн університету. За дорученням учасників урочистостей з нагоди святкування 70-річчя університету

студенти виносять кошики квітів до пам'ятників визначним політичним, культурно-просвітницьким і громадським діячам Галичини – Василю Стефаніку та Івану Франку, а також до символічної Могили борцям за волю України. З вітальним словом до учасників урочистостей звертається ректор: «Шановні представники влади, професори, студенти! Сьогодні в університеті свято. Перед нами пробігла історія, але всіх нас більше цікавить майбутнє з упевненістю в собі. З упевненістю, що подолаємо нові сучасні вимоги до класичного університету. Ми проголосили всі, що зробимо наш університет дослідницьким. Надіюся, доб'ємося цього звання! Але сьогодні ніхто не сказав, що в нашому

університеті функціонують десять спеціалізованих рад для захисту кандидатських і докторських дисертацій. Вдумайтеся! Я пам'ятаю той час, коли ми з Віталієм Івановичем створювали першу раду – педагогічну. А зараз у нас є всі спеціальності. Ми повноправний і сильний університет! Багато ректорів було в різні часи, декого піддали знищенню. Але сьогодні хочу, щоб ми святкували з поглядом у майбутнє, з поглядом упевненості, що наш університет досягне тих висот, які ми собі поставили. Він знаходиться на 9 місці серед університетів України, але ще не маємо жодного місця серед університетів світу. Та твердо знаю, що його будемо мати. Тільки перед цим стоїть велика праця. З нами Бог і з нами Україна!»

Вчена рада Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника ухвалила присвоїти звання почесного доктора Прикарпатського національного університету Герою України, українському політику, поету, письменнику, критику, голові Конгресу української інтелі-

генції Івану Федоровичу Драчу та Герою України, академіку НАНУ, голові Українського інституту національної пам'яті, доктору фізико-математичних наук, професору Ігорю Рафаїловичу Юхновському. Іван Федорович щиро подякував за надану йому честь, привітав присутніх з ювілеєм і розповів про знайомство із синами Василя Стефаника, про дружбу Семена Стефаника з Миколою Бажаном, про неординарну постать Юрія Кленового, що у свій час боровся в передових загонах українських націоналістів, який при зустрічі з Іваном Федоровичем сказав: «Будьте червоними, білими, будь-якими, будьте ким завгодно, але залишайтеся завжди українцями!» Цього ж поет побажав усім присутнім.

VIVAT УНІВЕРСИТЕТ !

«Шановний Богдане Костянтиновичу, духовенство, представники влади, професори, студенти! – розпочав вітальну промову Ігор Рафаїлович. – Мені вельми приємно бути тут. Я щиро вдячний вам за таку велику честь. Дивився з увагою на молодих людей, які сьогодні на сцені. Вони дуже гарні, дуже

милі, їхні очі сповнені добротою і наснагою. Івано-Франківщина – прекрасний край. Я вже не голова Українського інституту національної пам'яті, а радник президії Академії наук України, а як академік, то я просто невмирущий, майже стійкий чоловік на цій землі. Відомо, що діялося з Україною, але український народ вистояв. Тобто нація є безсмертна. І Україна є результат державного визначення української нації. Кожна нація має свої атрибути, має свій герб, свій прапор, свій гімн, свою мову. Ця мова є українська мова. І ті потуги, які зараз робляться, щоб нав'язати ще іншу мову, є абсолютно дарем-

ними. Українська мова повинна жити і бути державною. Українці на своєму шляху пройшли багато терпінь. І все це тому, що ми не мали своєї власної держави. І тепер, коли ми її маємо, то повинні берегти. Хочу вам побажати, щоб ви добре вчилися, щоб ви добре навчали. Будьте розумні, будьте веселі, будьте українцями. Дякую вам!»

Зі словами щирих привітань до присутніх звернувся голова Івано-Франківської обласної ради Ігор Олійник. Він наголосив, що сьогодні в кожній людині, яка вчиться в нашому університеті, день народження. Це ювілей і влади, бо вона пишається таким потужним науковим центром. Характерним для університету є дух свободи, а університет – основа будь-якої держави. Він подякував усім випускникам (їх більше 50 тисяч), які розкидані по всьому світу і створюють матеріальні блага, Богдану Костянтиновичу, що перейняв у Віталія Івановича нелегку ношу університету і надалі створює його, мріє зробити одним із найкращих у світі.

Колишній ректор університету, професор Віталій Іванович Кононенко сказав: «Свято університету – свято кожного з нас. Дивлюся на своїх друзів-викладачів і думаю, що в нас нічого більшого в житті не було і ми нічого більшого в житті не зробили, ніж цей університет. Класичний за зміс-

том і національний за духом. Цей дух присутній тут завжди, навіть до проголошення незалежності. Я щасливий, що маю можливість викладати нашим студентам, дивитися в ці молоді очі. За університет, за професорів, за найкращих у світі і найрідніших студентів!»

З вітальними промовами виступили: міський голова Івано-Франківська Віктор Анушкевичус, заступник голови ОДА Роман Іваницький, заступник начальника обласного управління освіти і науки Ігор Гаврилюк, начальник управління культури ОДА Василь Федорак, ректор Тернопільського національного економічного університету Сергій Юрій, посол з особливих доручень, випускник Прикарпатського університету імені Василя Стефаника Михайло Бродович, почесний доктор університету, професор Варшавського університету П'ютер Венгленський, проректор з навчальної роботи ІФТНУНГ Федір Козак, професор медичного

університету Нестор Середюк.

Вітання, вітання... Іх багато. І це приємно! Від імені тих, хто не зміг побувати на святі, вітання зачитують ведучі (від співробітників Інституту фізики НАНУ, Львівської національної академії мистецтв, колективу Головної астрономічної обсерваторії НАНУ, від імені Євразійської асоціації університетів, колективу МГУ імені М.В. Ломоносова та ін.).

І, звичайно, нагороди. Для виголошення наказу ректора про нагородження всіх працівників грошовою премією та відзначення грамотами і подяками кращих працівників університету з нагоди святкування 70-річчя від дня заснування запрошено до слова проректора з навчальної роботи Володимира Чобанюка. Вручають почесні грамоти від голови ОДА та обласної ради, міського голови, голови управління освіти Івано-Франківської ОДА, начальника Головного управління зовнішньоекономічних зв'язків, євроінтеграції, інвестицій та туризму Івано-Франківської ОДА, Міністерства освіти і науки. Медалі «За заслуги перед Прикарпаттям» III ступеня отримали завідувач кафедри фінансів, професор Ірина Ткачук, директор Педагогічного інституту, доцент Олексій Рега, завідувач кафедри міжнародних відносин, доцент Петро Сардачук, радник ректора університету, професор Віталій Кононенко. Відзнакою МВС України за сприяння органам внутрішніх справ України нагороджено ректора університету Богдана Остафійчука.

Це захоплююче дійство відбувалося в супроводі пісень і танців у виконанні співаків, вокальних

і танцювальних колективів. Народний артист України Володимир Пірус завершив святкову академію величальним «Многая і благага літа...» Відтак пролунав Державний гімн України, а на згадку про це свято, яке ще більше поєднало присутніх зі своєю улюбленою alma mater, студенти подарували багато-багато чудових осінніх квітів.

Любомир Кліщ,
Любов Максимів

Урочиста церемонія святкування ювілею факультету іноземних мов

20 жовтня 2010 року в актовій залі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника відбулась урочиста церемонія святкування 35-річчя заснування факультету іноземних мов та кафедри англійської філології.

Викладачам, студентам, випускникам та почесним гостям факультету було презентоване шоу – присудження премій-аналогів славнозвісного „Оскара” із врученням статуетки під назвою „Леді Лінгва” в номінаціях „Декан – генеральний продюсер”, „Метр лінгвістичної кінематографії”, „Завідувач – режисер кафедрального життя”, „За кращу жіночу та чоловічу роль на факультеті”, „За кращу роль другого плану (для допоміжного персоналу)”, „Наші юніори (для кращих студентів факультету)”.

Після вітальної промови декана факультету, доцента Ярослава Билиці присутні переглянули фотогалерею пам'яті та вшанували тих викладачів факультету, які, на жаль, уже відійшли у вічність, - першого завідувача кафедри англійської філології, доцента Г.Д. Поліщука, завідувача кафедри англійської філології, професора В.О. Кравченка, завідувача кафедри іноземних мов, професора Я.А. Барана,

деканів факультету доцента В.В. Лазаровича і професора Б.А. Грицюка, доцентів В.Л. Філатова і В.В. Мірошниченка, викладачів В.І. Павлюка, Б.М. Лапінського, О.О. Чміль, Я.В. Зуб'як, Г.П. Волкову, І.В. Мар'яновську.

Студенти та викладачі факультету представили на суд глядачів фільми про історію кафедр англійської, німецької та французької філології, жартівливий фільм про нелегке професійне життя-буття випускників факультету.

Приємним сюрпризом стало відеопривітання з далекого Чикаго від випускни-

ці факультету Ірини Когут. Упродовж усієї церемонії своє мистецтво глядачам дарували художні колективи, студенти та викладачі факультету – Ксенія Подсудієвська, Юлія Хашевська, Ліліана Сазонова, Ольга Кіт, Оксана Трухан, Анастасія Ермоленко, Олег Остапович, Василь Гоянюк, ан-

самбл естрадно-спортивного танцю „Зірка мрії” СЗОШ № 1. Завершився вечір прилюдною лавдацією – вшануванням квітами та подарунками запрошених на свято ветеранів факультету – Л.А. Остапенко, Л.К. Уварової, М.І. Кікоть, Л.О. Клименко, Л.М. Лихицької, Ф.М. Нізамутдінова, Л.В. Андрощук, О.Ю. Дяків, М.М. Турчин, В.М. Турчина, О.І. Власової, Б.М. Маруневич, Н.І. Лесів, Т.П. Гаупт, що супроводжува-

лася запальним співом випускниці факультету 1978 року, викладача англійської мови Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу Людмили Книш. Свято підготували і провели сценарна група та постановники, асистент кафедри англійської філології Анастасія Ермоленко, старший викладач кафедри англійської філології Леся Ікалюк, асистенти кафедри французької філології Ольга Скарбек і Людмила Цюпа, старший викладач кафедри німецької філології Галина Шацька, доцент кафедри німецької філології Марія Ткачівська, автори фільмів-презентацій студентки Ольга Процька, Ольга Кіт та Ольга Слободян, ведучі Галина Мельник та Олександр Шинкарук. Надовго запам'ятається цей вечір і тим, хто віддав стінам рідної alma mater десятки років, і тим, для кого вони тільки-но стали рідною домівкою.

Олег Остапович, заступник декана факультету іноземних мов

Олег Остапович, заступник декана факультету іноземних мов

Нове призначення

Ганна Василівна Карась:

"Я сподіваюся на розуміння і підтримку"

З 10 листопада 2010 року кандидат педагогічних наук, доцент Інституту мистецтв Ганна Василівна Карась почала працювати проректором з науково-педагогічної та виховної роботи Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, замінивши на цій посаді Богдана Івановича Ковбаса, який очолював цю ділянку роботи останні роки. Адміністративні функції проректора Ганна Карась поєднує з викладацькою роботою в Інституті мистецтв університету на кафедрі хорového диригування імені Василя Іжака, де працює понад двадцять років. Вона нещодавно закінчила свої стаціонарні студії в докторантурі Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв (м. Київ) та готується до захисту докторської дисертації „Музична культура української західної діаспори як соціокультурний феномен ХХ століття”. Ганна Василівна має вагомий досвід як науково-педагогічної, так і керівної роботи. У 1987-1990 рр. завідувала відділом культури Івано-Франківського міськвиконкому; три роки (1998-2001) була заступником міського голови; упродовж двох років очолювала обласне управління культури. Відома також як громадський діяч, автор та співавтор кількох книг і понад 130 науково-освітніх публікацій.

– Ганно Василівно, якими будуть пріоритетні акцен-

ти, яке бачення своєї місії на новій ділянці роботи?

– Проректор з науково-педагогічної та виховної роботи в університеті – це людина, яка мала би знайти місток між викладацьким складом і студентським середовищем. Першим слід замислитися і завжди пам'ятати, що студенти є нашими дітьми, а ми, педагоги, наставники несемо відповідальність за молоде покоління повною мірою. Отож, маємо їх навчити не тільки розв'язків завдань з математики, формул і правил з фізики, законів економіки, добре грати і співати тощо. Готуючи доброго фахівця, маємо дбати про душу своїх вихованців, про їхнє моральне обличчя і фізичне здоров'я. Ми, педагоги, маємо жити життям наших студентів, не бути до них байдужими. Це було і є головним пріоритетом в нашому університеті. З іншого боку, звичайно ж, не менш важливо, щоб і наші студенти усвідомили, що вони навчаються в елітному навчальному закладі не тільки Прикарпаття, але й України. Адже наш університет входить у десятку найкращих вітчизняних вищих шкіл. Від студентів залежить, яким буде цей університет. Важить усе: їхня поведінка, зовнішність, ставлення до навчання, бажання вчитися. Дуже хотілося б, щоб у нас повсякчас панувала атмосфера дружби, любові, взаємоповаги. Я сподіваюся на розуміння і підтримку професорсько-викладацького колективу та студентів, бачу свою місію в об'єднанні їх зусиль, у спільній праці на найкращий результат.

– Серед інших питань, які куруватимете, – студентські гуртожитки. Кажуть, Ви побували в них у перші ж дні призначення. Не секрет, що обмежена кількість місць у гуртожитках є болючою проблемою для студентів. Особливо ж для тих, які вчаться за контрактом, а ще змушені оплачувати проживання на квартирі.

– Незважаючи на те, що я тільки тиждень перебувала на посаді, вже зробила візити в усі університетські гуртожитки. Я побачила, що вони переповнені: у двомісних кімнатах живе троє студентів, у тримісних – четверо... Але чула не скарги, а розуміння. Студенти кажуть, що вони мусять миритися з таким станом речей, адже всі повинні жити в

гуртожитку. В нас в університеті на всіх формах навчається 19 тисяч студентів, а в гуртожитках проживає понад 2 тисячі. Очевидно, що проблема існує. Але ми далекі від того, щоб сказати, що через два-три роки забезпечимо місцями в гуртожитках усіх студентів. Маємо дивитися на реалії, що сьогодні все це дороговартісно. Ректор дбає про це, університет намагається виправити становище за можливостями. Вже ведеться будівництво ще одного гуртожитку. А поки що є пріоритет для соціально незахищених, пільгових категорій студентів.

– Ваше призначення відбулося напередодні Міжнародного дня студента. Це був перший Ваш іспит у новому амплуа?

– Так, я не мала часу довго входити в роль. Треба було зразу братися за справи. Скажу, що дуже вдячна колективові відділу виховної роботи, тим працівникам, які працюють зі мною, за те, що вони з розумінням поставилися до мого призначення і ми спільно зі студентським профкомом та студентським сенатом підготували гарний нетрадиційний святковий захід. Не запрошували нікого з чужих творчих колективів, виконавців, бо концертно-відпочинкова програма була організована і поставлена своїми силами. Дуже постарався наш виховний відділ. Свято сподобалося студентам, пройшло не так, як завжди. У День студента вперше в нашій церкві Різдва Пресвятої Богородиці правлячим єпископом УГКЦ Володимиром Війтишиним був відправлений молебень за здоров'я студентів. У програмі відзначення Дня студента були також цікаві Козацькі забави. А ще – Галицький бал, який вже вшосте організували студентський сенат і доцент нашого філософського факультету Лілія Василівна Борисевич. Спільними зусиллями ми створили яскраве свято творчості, умінь, демонстрування талантів, краси, грації. Тому всім організаторам та учасникам я висловлюю щире подяку, а моїм першим документом, який був створений на новій посаді, була службова записка на ім'я ректора про нагородження працівників відділу за старанну роботу.

Марта
Войцехівська-Павлишин

Ти вічна, мово, як земля, як небо!

О, слово рідне, хто без тебе я?

Листопадіві дні позначені вшануванням пам'яті преподобного Нестора Літописця та відзначенням Дня української писемності і мови. Сучасний освітній процес засвідчує, що сформувати особистість дитини засобами рідної мови надзвичайно важливо, особливо в кризові періоди життя суспільства. Відомий педагог В. Сухомлинський стверджував:

допомогу, активно брали участь в обговоренні концептуальних засад святкового дійства, яке складалося із двох частин: інформаційної та естетично-інформаційної. Присутні в залі господарі і гості змогли пригадати основні етапи розвитку української писемності, насолодитися багатством та милозвуччям рідної мови. Єдиним фронтом ви-

“Дві рідні мови – це так само безглуздо, як би ми намагалися уявити, що одну дитину народили дві матері. У дитини є одна мати – рідна. До смерті, до останнього подиху”.

Питання функціонування української мови перших десятиліть XXI століття повинно розглядатися під знаком збереження національної самобутності. Провідні вчені та науковці Педагогічного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника ставлять перед собою завдання гармонійного виховання української молоді в контексті цінностей української культури. У зв'язку з цим мові (як невід'ємному компонентові національної культури) надається першорядне місце в комплексі дисциплін вищого навчального закладу. Оволодіння рідною мовою визначає багатство, широту інтелектуальних та естетичних поглядів учительської еліти. За ініціативи керівництва Педагогічного інституту та завідувача кафедри філології та методики початкової освіти, доктора педагогічних наук Т.М. Котик відбулися урочистості, присвячені Дню української писемності і мови. В організаційний комітет увійшли викладачі кафедри й студенти, роботу над сценарієм очолила кандидат педагогічних наук, доцент О.В. Ткачук. На щастя, таланти не довелося шукати. Студенти самі пропонували

ступили секції рідної мови, літератури, культури і техніки мовлення, англійської мови. Під керівництвом

досвідчених педагогів, майбутні вчителі-початківці показали високий рівень володіння мистецтвом слова, красу якого особливо можна відчувати в поезії. Не даремно концерт розпочався уривком із твору “Молитва до мови” К. Мотрич, який блискуче прочитала студентка Наталія Гах. Чутливість до краси слова вчувалася і в авторських поезіях, які звучали з уст Наталі Жолобан. Неабиякі ораторські здібності показали сту-

денти Тетяна Дума та Юрій Беркії. Можна стверджувати, що систему індивідуальної творчості довершувало представлення власного світобачення і світосприйняття. Драматичне прочитання дозволило відчувати глибину і найтонші емоційні відтінки української мови та української душі. Як відомо, поетична творчість – найвищий ступінь мовної культури, яка виражає сутність людської культури. Подорожі до живого слова продовжили самодіяльні студентські колективи: вокальний “Мальви” (керівник Марія Клепар), ансамбль народного танцю (керівник Роман Андрусин), які продемонстрували глядачам креативність, багатство мовної палітри і неймовірний творчий запал. Цьогорічне святкування позначено ще однією цікавою подією. Викладачів і студентів прийшли привітати професійні артисти: співачка Оксана Романюк подарувала в'язанку пісень, зібраних у різних етнічних регіонах, провідні актори Івано-Франківського драматичного театру Г. Баранкевич, Н. Левченко, О. Пасічняк продемонстрували автентичне виконання окремих творів зі спектаклю “Солодка Даруся”. В залі панувала напрочуд доброзичлива атмосфера, котра допомогла піднятися над проблемами мовної політики в сучасній Україні. Упродовж століть українська мова переживала багато потрясінь, але щоразу виходила на вищий рівень розвитку. Потужний колектив кафедри філології та методики початкової освіти разом зі студентами Педагогічного інституту Прикарпатського націо-

нального університету імені Василя Стефаника довели, що навчання рідної мови – це одна з провідних ланок навчально-виховної роботи, від успіху якої великою мірою залежить духовне життя людини.

Соломія Ушневич,
кандидат філологічних наук,
викладач кафедри філології та
методики початкової освіти

Наші досягнення

Науково-освітній центр

Відбулася прес-конференція, присвячена науково-дослідній діяльності Науково-освітнього центру (НОЦ).

«Я пишаюся тим, що наш університет серед чотирьох інших університетів виграв ґрант і має право його виконувати... В Україні ще немає Нобелівської премії, але я вірю, що ці хлопці зроблять щось неймовірне», - на такій оптимістичній ноті ректором Богданом Остафійчуком було розпочато прес-конференцію Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, присвячену науково-дослідній діяльності Науково-освітнього центру (НОЦ).

В ній брали участь член-кореспондент НАНУ, ректор університету Богдан Остафійчук, старший менеджер програм

ника Іван Миронюк та директор Науково-освітнього центру (НОЦ) «Наноматеріали в пристроях генерації та накопичення енергії», професор, доктор фізико-математичних наук Іван Будзуляк.

2008 року CRDF отримав ґрант за програмою USAID Global Development Alliance для створення науково-освітнього центру в галузі енергоефективності.

В травні 2009 року в Прикарпатському національному університету імені Василя Стефаника було відкрито новий науково-освітній центр «Нано-

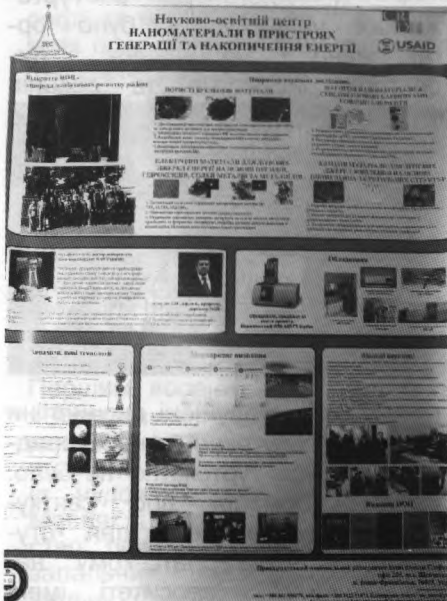

матеріали в пристроях генерації та накопичення енергії» (другий центр в Україні за програмою фонду), створений за фінансової підтримки Фонду цивільних досліджень і розвитку США (CRDF) та Міністерства освіти і науки України в рамках програми «Співробітництво в науково-технічних дослідженнях та освіті».

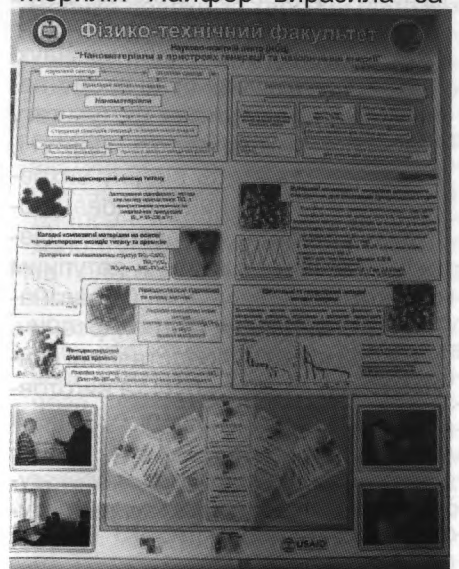
З часу отримання ґранту науковцями університету було зроблено багато для налагодження ефективної роботи з метою створення такого центру в Прикарпатському національному університету імені Василя Стефаника. Новий центр «Наноматеріали в пристроях генерації та накопичення енергії» виконує фундаментальні та прикладні дослідження в галузі застосування нанотехнологій щодо проблем енергоефективності, зокрема у катодних і термоелектричних матеріалах та матеріалах для потреб сонячної енергетики. Метою центру є використання екологічно чистих природних продуктів для отримання нанопористого вуглецю для електродів суперконденсаторів. Були

представлені лабораторні зразки суперконденсаторів, за допомогою яких у майбутньому буде можливим завести двигун автомобіля за допомогою телефону чи трансформувати сонячну енергію в електричну тощо. У планах центру використання нанотехнологій для знешкодження ракових клітин та багато іншого. Основною метою є розробка нових та інноваційних енергетичних конденсаторів, провідників і приладів для зберігання енергії. Слід зазначити, що в науково-освітньому центрі трудяться не лише науковці з питань фізики та хімії, а й студенти та аспіранти, котрі вміло реалізують свої ідеї в життя, адже кожному з них приділяється чимала увага та надається право використання творчого підходу під час роботи.

На зустрічі обговорювалась ідея створення дослідно-експериментальних заводів при інститутах із сучасним обладнанням, де можна було б втілити в життя сотні планів науковців. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника отримав сертифікат про партнерство між університетом та CRGF Global. Мерилін Пайфер виразила за-

CRGF Global Мерилін Пайфер, експерт, професор Техаського університету в Далласі Брюс Гнейд, професор, доктор хімічних наук, проректор з наукової роботи Прикарпатського національного університету імені Василя Стефа-

доволення американської сторони: «Віримо в те, що проект стосовно наноматеріалів буде дуже важливим і допоможе Україні в перспективі в просуванні на шляху до енергозбереження».

Роксолана Пірус

Свято студентів, молодості, натхнення

Порив серцець їх по житті веде

День студента в Прикарпатському національному університеті видався сонячним та яскравим у всіх відношеннях. Прекрасна погода, яка швидше нагадувала початок вересня, а не першу половину листопада, сприяла всім починанням.

16 листопада з ініціативи профкому студентів, адміністрації та керівництва факультету

фізичного виховання та спорту в особі заступника декана з виховної роботи цього факультету Ігоря Випасняка були проведені «Козацькі забави», в яких взяли участь найсильніші команди нашого університету, що представляли економічний факультет, факультет фізичного виховання та спорту, фізико-технічний факультет та Інститут природничих наук.

У журі забав були представлені: заступник декана факультету фізичного виховання та спорту І. Випасняк, фахівець відділу виховної роботи В. Жупник, голова профкому студентів С. Гаєвський. Перед початком змагань зі вступним словом виступив відомий краєзнавець Прикарпаття Петро Арсенич. У програмі свята представлені конкурси з поїдання цибулі та виготовлення вареників, веселі естафети з переодяганням, силові єдиноборства (штовхання гіри, перетягування каната) та багато інших студентських колоритних забав.

Перемогу отримала команда факультету фізичного виховання та спорту з результатом 30 балів, а разом із нею і перехідну гетьманську булаву; друге місце посів економічний факультет (28 балів); третє – фізико-технічний

факультет (25 балів); четвертими були представники Інституту природничих наук (22 бали). Всі учасники та гості отримали заряд бадьорості, позитиву, а дехто (як найактивніший вболівальник) і солодкі заохочувальні призи.

В цей день шостий раз поспіль у Облмуздрамтеатрі імені Івана Франка відбувся Галицький бал, організований ректором університету, студентським сенатом та за підтримки міського голови Віктора Анушкевичуса. Головним режисером та душею балу була доцент кафедри релігієзнавства, заступник декана філософського факультету з виховної роботи Лілія Борисевич.

17 листопада студентство нашого університету відвідало мітинг-реквієм, присвячений страченим 1943 року гестапівцями співгромадянам нашого міста за участь у націоналістичних організаціях і побували на молебні за здоров'я студентства в ново-зведеному храмі «Різдва Пре-

святої Богородиці», що відправив єпископ УГКЦ Володимир Війтишин у співучасті священників.

В цей же день в Інституті мистецтв відбулася поетична вистава «Діалог кохання» (автор сценарію і режисер-постановник заслужений працівник культури України, доцент кафедри театрального мистецтва п. Надія Грицан).

Програма загальноуніверситетських святкувань була продовжена святковим концертом, організованим відділом виховної роботи, профкомом студентів та ведучими В. Жупником і О. Андрухівим, учасниками команди КВК «Хлопці за викликом». Переповнена актова зала нашого університету щиро аплодувала прекрасним виконавцям Нестору Лучку (Інститут мистецтв), Юлії Хашчевській (факультет іноземних мов), квартету «Будьмо» (Інститут мистецтв), чу-

довому дівочому колективу «Дівчата з Заходу» (Інститут мистецтв), Андрію Бойчуку (фізико-технічний факультет), Олегу Чигеру (Інститут мистецтв) та багатьом іншим.

У рамках концертного шоу та заходами студентського радіо студентів привітали: ректор Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, доктор фізико-математичних наук, професор, член-кореспондент НАН України Богдан Остафійчук, а також проректор з науково-педагогічної та виховної роботи Ганна Карась, які від імені ректорату нагородили 14 найкращих студентів університету почесними грамотами та грошовими преміями в розмірі 2800 грн. Преміями та грамотами своїх активістів нагородив і профком студентів.

Кульмінацією свята став чудовий святковий торт від організаторів Галицького балу та Студентського сенату, який першим розрізав ректор, а також феєричне піротехнічне шоу та конфетті від партнера свята фірми «Піро-ІФ», що знаходиться на вулиці Новгородській, 4.

Також у всіх інститутах та факультетах відбулися різноманітні акції, присвячені Міжнародному дню студента.

17 листопада в гуртожитках університету було організовано чергування директорів інститутів та деканів

факультетів. Порушень дисципліни та правил внутрішнього розпорядку мешканців гуртожитку не було.

Інформація про святкування Міжнародного дня студента в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника висвітлена в програмах на радіо «Дзвони» в інтерв'ю з автором статті.

Ганна Карась,
проректор
з науково-педагогічної
та виховної роботи

Філософсько-мистецькі вечори

Розмаїття барвистих кіл на філософському факультеті

На філософському факультеті започатковано ідею філософсько-мистецьких вечорів «творення-осмислення». Вона зародилась у викладачів кафедри філософії Алли Макарової й Ольги Радченко та студента-філософа Михайла Ткача під час відвідання вечора поезії Анни Ахматової і Марини Цвєтасвої в Інституті філології. Подібне породжує подібне. Тож «творча меншість» філософського факультету загорілася бажанням створити щось таке ж цікаве й осяйне, але у власне філософському форматі.

Увечері 11 листопада відбулося четверте творче «Фіолетове» коло на філософському факультеті – гра світла й тіні в діапазоні байдужість-співбуття. Основою концепції таких кіл стала ідея «колір як стан людини» у поєднанні філософії та мистецтва, за допомогою яких представники філософського факультету та їх друзі як з нашого університету, так і поза ним у ході заходу зближуються, розкриваються, по-іншому відчують, розуміють себе, Іншого, світ. Формат проведення – коло (формально – зі стільців у одній з аудиторій філософського, змістовно – як можливість відкрити для себе Інших і себе для Інших, познайомитися по-справжньому, зріднитися). Тематика – один зі спектральних кольорів. Першим восени 2009 року було «Червоне коло», на якому розкривався і передавався стан пристрасті, афекту, запалу, шалу (з чудовими ведучими Ольгою Масляк і Дмитром Клідом). Дійство почала містерія масок та запальний пасадобль. Танцювальну феєрію кіл попереднього навчального року незмінно дарувала Настя Наконечна.

Наступне зимове «Блакитне коло» – пам'ять, ностальгія, мрія, сподівання, очікування, романтика (з авторською поезією, піснею, театральною мініатюрою). Воно

завершилося пов'язуванням стрічок на дерево бажань. Авторська поезія Ольги Сафронової, Ская (Василя Духовича), мініатюра про Кая (Скай) та Герду (Христина Гавкалюк), співоче тріо Оксани Зварун, Ірини Ленард, Сєди Зенкової запам'яталися надовго.

Навесні вибухнуло «Жовте коло» – щастя, перспективи, оптимізм, у якому реалізувалися творчі конкурси, зокрема, «Жовтий капелюх»; художниці-філологи Світлана Леконцева та Леся Ключа провели жартівливу екскурсію портретною галереєю тарганів (геніальна ідея створення портретів виникла на парах), запальний майстер-клас з рок-н-ролу від Ані Шийчук і Христини Гриджан.

«Найсвіжіше» «Фіолетове коло» проходило у 2 етапи. Перший відбувся в жовтні на улюбленому місці молодих людей Івано-Франківська – острові кохання. Занурення в атмосферу таємничості, містики, усвідомлення істинної свободи людини, пошук унікального власного життєвого шляху досягалися поєднанням з природою на фоні заходу сонця.

«Університетське» філософське коло розпочала трепетно-щемна пісня у виконанні дуету

Алли Макарової (синє) й Ольги Масляк (червоне) перейшло в поетичне одкровення «фіолетової» героїні (Ольги Сафронової). Остання шукає розуміння, підтримки оточуючих, але у відповідь – чужі погляди, згаслі ліхтарі. «Тебе не чують, не бачать, не розуміють... Може тому, що їм холодно?». Тренінг-взаємодія із заплещеними очима, який провела Людмила Лінник-Савка, на мить розкрив серця для любові до незнайомої, незнаної тобі людини, яка саме тоді була найріднішою, найпотрібнішою у світі. Видається, що варто впроваджувати цей незабутній досвід у наші будні. Учасники навколо палаючої свічки (з кухлями чаю та солодощами) в процесі короткого знайомства розкрили власне бачення фіолетового від «я це люблю» до «його немає у моєму житті». Об'єднало спільне виконання пісні «Коли до губ твоїх». Йшлося про важливість трепетного півкроку у взаєминах між людьми,

зокрема, між жінкою та чоловіком. Авторські пісні Тараса Бойчука, Надії Басенко в супроводі гітари, авторська поезія Ольги Масляк, подарунок вечора – пісня у виконанні першокурсниць РЛ-11 створили живу та невимушену творчу атмосферу. Особлива подяка за включеність першокурсників цієї групи їх куратору та натхненниці Марині Турчин. Сподіваємося на підтримку першокурсників-психологів і філософів, будемо раді знайомству та співпраці! Значну організаційну допомогу надала доцент кафедри загальної психології Мирослава Кулеша-Любінець. Свято вдалося!

Учасників вечорів об'єднує більше ніж просто обмін інформацією. На кожному вечорі створюється атмосфера концентрації духу, розуму на паралелі з тілесними проявами, філософського заглиблення в незнані сфери буття. Своєрідне колективне розкриття «душі» кольору, де кожен учасник дійства ніби привносить часточку свого власного внутрішнього вогню, від якого запалюється багаття Сенсу. Цьому сприяє й запрошення неординарних, реалізованих особистостей, зокрема, відомої івано-франківської художниці Марії Корпанюк, доцента кафедри філософії Оксани Терешкун – пошанувачки фіолетового кольору. Ідейними натхненниками кіл стали викладачі кафедри філософії Алла Макарова й Ольга Радченко, студент-філософ Михайло Ткач. Велика подяка за творчий поштовх студентам-філологам, організаторам творчого вечора Анни Ахматової та Марини Цвєтасвої. Дієву підтримку надали декан філософського факультету Ігор Гоян і його заступник Максим Дойчик, диспетчер деканату Оксана Зварун, лаборанти кафедр соціальної психології Христина Торконяк і вікової та педагогічної психології Світлана Сенів, працівники відділу технічного забезпечення університету. Усіх, хто хоче «прийти, відчувати та збагнути», як пломеніє Помаранчеве, світиться Зелене, виблискує безмежність Синього, згасаючи, обпікає тліючим попелом поєднання Сірого, Коричневого та Чорного і як об'єднує в собі цілий спектр Біле, до саява якого пасує епітет «святитесь», запрошуємо до співпраці і участі!

Приходьте та приводьте друзів, з нетерпінням чекаємо нових цікавих кіл, однодумців, творчих ідей та проєктів! Успіхів і натхнення всім!

Алла Макарова,
Ольга Радченко

Листопадові події 1918 року

Після багатовікового гніту на руїнах Російської та Австро-Угорської імперій на українській етнографічній території утворилися дві українські держави – Українська Народна Республіка, проголошена 4-м Універсалом Української Центральної Ради 22 січня 1918 року з центром у Києві, і Західноукраїнська Народна Республіка (ЗУНР), проголошена у Львові після захоплення влади від австрійців українцями 1 листопада 1918 року

Знагоди свята Дня державності 1 листопада 1918 року ширше розповімо про творців і організаторів подій Листопадового чину. Згідно з умовами переговорів УНР у Бересті 9 лютого 1918 року Австро-Угорщина мала надати українцям автономію до 31 липня 1918 року. Але цього вона не зробила, а задумала передати всю Східну Галичину полякам. У багатьох містах і селах Галичини відбулися всенародні віча протесту проти плану приєднання

го 150 осіб), щоб вирішити будучність українських земель Австро-Угорщини. Головував на цьому засіданні Євген Петрушевич. Обговорення йшло у двох напрямках: перший – це приєднання до Великої України на пропозицію членів Соціально-Демократичної Партії і другий – створення своєї держави. Після довгих дискусій Українська Національна Рада 19 жовтня 1918 року проголосила на українських землях Австро-Угорщини утворення незалежної Української держави. У постанові, прийнятій з цього приводу, проголошувалося: "Ціла українська етнографічна область в Австро-Угорщині, зокрема ж Східна Галичина з граничною лінією Сяну із злученням Лемківщини, північно-західна Буковина з містами Чернівці, Сторожинець і Серет та українська полоса північно-східної Угорщини, творять одну цілу українську територію."

У Станиславові підготовка до перевороту почалася за тиждень до 1 листопада. Про ці події написав спогади учасник Листопадового зриву в Станиславові Теодор Баб'юк. Народився 1899 року в Кривотулах. Служив у складі Гуцульського куреня, в бою з поляками під Вовчухами був поранений. Вдало проведено взяття влади і в Станиславові в 58 полку на вул. 3 мая (тепер Грушевського) та 95 полку піхоти на вул. Зосина Воля (тепер Є.Коновальця). У Коломиї під керівництвом поручника В. Бемка і сотника Т. Приймака за участю старшин з Березовів сотника Ілька Бодруга, чотарів Петра Арсенича, Петра Васкула, Гриця Голинського, Івана Геніка, ст. десятника Івана Арсенича та інших. У Золочеві владу перебрав Гнат Стефанів, родом із Городенківського повіту, згодом – командувач УГА. У тих повітових містах, де не було військових частин, а лише невеликі жандармські станиці, владу захоплювали світські люди під керівництвом окремих старшин.

У результаті повстання 1 листопада була повалена монархічна влада, а 9 листопада оголошено назву держави – Західноукраїнська Народна Республіка. Сформовано уряд, названий Державним Секретаріатом, на чолі з Костем Левицьким. До складу першого Державного секретаріату входили ще Льонгин Цегельський (очолював секретаріат внутрішніх справ), Василь Панейко (закордонні справи), Дмитро Вітовський (військові справи), Ярослав Литвинович (торгівля

і промисли), Олександр Барвінський (віросповідання), інженер І. Мирон (секретар шляхів), лікар І. Куровець (секретар суспільного здоров'я), адвокат доктор І. Макух (секретар публічних робіт). Українські військові частини захопили важливі військові і цивільні об'єкти, поліцію. На міській ратуші було піднято синьо-жовтий прапор. У Станиславові від представників австрійської держави владу перебрав 1 листопада 1918 року члени повітової Української Національної Ради: лікар В. Янович, старший радник залізниці інженер В. Мирон та старший радник окружного суду К. Кульчицький. 2 листопада головою міста призначено професора Павла Чайківського. Господарські справи міста і повіту доручено інженеру Йосифові Раковському, шкільні – учителеві Гнатові Павлюху, робітничі – Осипові Устияновичу. Комісаром міської поліції призначено поручника Степана Калиновича. Українська Галицька Армія (УГА), створена з частин Українських Січових Стрільців та мобілізованого західноукраїнського населення, змушена була воювати проти польських

На фото: Дмитро Вітовський

українців до Польщі. Наш земляк – адвокат, доктор, посол до австрійського парламенту Кость Левицький, родом з Тисмениці, 9 жовтня 1918 року виступив у австрійському парламенті з вимогою самовизначення українського народу. Щоб врятувати Австрію від капітуляції, австрійський цісар Карл I 16 жовтня проголосив маніфест «До моїх народів», за яким Австрія перетворювалася в Союз національних держав. Згідно з цим маніфестом, який заповідав, що кожне «плем'я на своїй території створює свій власний державний організм», 18 жовтня зібралися у Львові в Народному домі українські послы, представники партій, єпископи (усьо-

На фото: Семен Горук

військ, що розпочали бої за Львів. 21 листопада 1918 року УГА (під переважаючими силами поляків) покинула Львів, а уряд переїхав до Тернополя. З 1 січня 1919 року – до Станиславова. Так повітове місто з 35-тисячним населенням стало тимчасовою столицею ЗУНР. Міністерства, що іменувалися Державними Секретаріатами, розмістилися в будинках тодішніх окружного суду (вул. Сахарова, 15) та дирекції залізниць (вул. Грюнвальдська, 11). Тут діяльність уряду стабілізувалася.

В умовах війни та саботажу польських службовців, за нестачі кваліфікованих національних кадрів уряд зумів розгорнути жваву державотворчу роботу (створив сотисячну армію, прийняв ряд важливих законів).

Петро Арсенич

Зустріч з письменником

Степан Процюк:

«Істина – не в похвалах і не в осуді»

На сьогодні сучасна література є досить різноплановою і має найрізноманітніші форми свого існування. Про неї (і взагалі про мистецтво) говорять як про ліс, у якому є як дерева, так і кущі різного призначення. Нещодавно нам вдалося поспілкуватися зі Степаном Васильовичем Процюком, який є не тільки могутнім дубом сучасної української літератури, а й чудовим викладачем нашого університету.

– Добрий день, Степане Васильовичу! За останній час у Вас вийшло три різножанрові та різностильові книги – «Аналіз крові», «Троянда ритуального болю», «Руйнування ляльки». Розкажіть, будь ласка, детальніше про них.

– Цей рік вийшов для мене результативним у сенсі книг. Я вже чимало про це говорив, отже, з Вашого дозволу, буду дещо лаконічним. «Аналіз крові» («Грані-Т») – книжка есеїстики. Це спроба психологічної есеїстики, в якій я намагаюся зачіпати питання, що хвилюють практично кожну людину: сенс нашого життя і наших пошуків, доцільність/недоцільність страждання, ірраціональне в нашому житті. «Троянда ритуального болю» («Академія») є спробою психоби-

ографічного роману, тобто історією душі видатного письменника Василя Стефаника. Звісно, що це лише моя суб'єктивна версія. «Руйнування ляльки» («Ярославів вал») закінчений більше трьох років тому (дуже заплутана історія його виходу) завершує мою «психіатричну тетралогію», за визначенням критиків, що складалася ще з романів «Інфекція», «Жертвопринесення» і «Тотем». Поки що стосовно цієї тематики мені більше нічого сказати. Всі три книги вийшли в різних київських видавництвах.

– Розтлумачте символіку назви «Троянда ритуального болю». Наскільки мені відомо, назва книги задумувалася інша.

– Спочатку роман мав називатися «Базилевс», відтак – «Помазанник». Але, після довгих взаємних дискусій із директором «Академії» Василем Теремком, я назвав книжку саме так.

Троянда є містичною квіткою, символом життя і смерті. Творчість для Стефаника була формою світського ритуалу, формою мистецької теургії. Ця назва відкрита до різноманітних і різнотлумачень. Бо будь-яке багатогранне явище неможливо укласти ні в певний канон, ні в прокрустове ложе означень. Адже всі означення, так би мовити, кульгануть.

– Чим близька Вам постать саме Василя Стефаника?

– Творчість Стефаника була мені психічно близькою ще з дитинства. Я люблю радість і веселість, але трагічна сторона людського життя також завше манила мене. Мені близький екзистенційний романтизм Стефаника, його екстатичні стани, його внутрішній душевний аристократизм і туга за символічним раєм, у якому могла б жити людина... Він перебував у розвитку і самооновленні, сумнівався, хоч був одним із найкращих письменників. Стефанік далекий від манірної провінційної закостенілості. Можна багато говорити про це...

– Чи можна вважати, що образ Стефаника є, певним чином, втіленням Вашого власного «Я»?

– Можна вважати все, що приходить на думку! Але після певного успіху мого роману недоброзичливці, які є в кожного письменника, почали запускати версію, що Процюк написав про себе. Я вже навчився ставитися до таких речей прохолодно. Але ще раз хочу відзначити, що незважаючи на певну ментальну близькість, я ніколи не порівнював себе з видатним письменником Василем Стефаником. У мого колеги Романа Піхманця теж цього року вийшов роман про Стефаника, де є інший підхід до життєпису Майстра. І це дуже добре, що в українській літературі з'являються різні твори на одну тему.

– Часто в пресі зринають означення, що Ви – один із найінтелектуальніших письменників України, а після виходу «Руйнування ляльки» – найінтелектуальніший письменник взагалі. Як Ви це прокоментуєте?

– Лесю, Ви даєте провокативні питання! (Жартую). Означення моєї творчості і рис мого стилю – це не мій клопіт і не мої власні означення. Мені нема потреби їх коментувати. Можу лише сказати, що дуже люблю вислів Сократа: «Я знаю те, що нічого не знаю». Я чув і чимало панегіриків, і чимало скепсису. Істина – не в похвалах і не в осуді. Вона деінде...

– Відомо, що Ви працюєте над новим біографічним романом про В. Винниченка. Розкажіть про його задум та втілення на сьогодні.

– Так, зараз я працюю над психобиографічним романом про Володимира Винниченка, який теж є близький мені певними ментальними рисами. Зайве і казати, що Винниченко був одним із найсуперечливіших і харизматичних українських письменників і громадських діячів. Вже трохи написано. А решту коментарів і роз'яснень логічніше робити після виходу роману.

Дякую Вам за інтерв'ю, Степане Васильовичу!

**Розмову вела
Леся Палагіцька**

Мандрівка в історію

Нещодавно ми, тре-токурсники Педагогічного інституту, відвідали Музей історії Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Усі були вражені кількістю експонатів та цікавою розповіддю директора музею Юрія Михайловича Угорчака.

З неї ми дізналися про становлення шкіл за князівських часів у Х - XIV ст., Галицькому та Галицько-Волинському князівствах, під гнітом шляхетської Польщі, Габсбурзької імперії, більшовицької влади. Наочно побачили той терновий шлях, який пройшла галицька інтелігенція, свідомі верстви міст і сіл Західної України, щоб вибороти право на рідну мову, національну культуру та освіту. Розповідь екскурсовода особливо сприймалася, адже була підкріплена матеріальними речами, що належали тому чи іншому періоду нашої історії.

Слухаючи розповідь про школи Київської Русі, Галицького і Галицько-Волинського князівств, ми побачили копії книг, написаних на пергаменті у XII ст., воскових табличках і берестяних зошитах, якими користувалися школярі середньовічних шкіл, оглянули велику експозицію підручників та шкільної документації XIX початку XX ст., доторкнулися до парти, за якою, можливо, сиділи наші прабабусі та прадідусі, подзвонили в шкільний дзвоник, яким їх скликали в класи. Велике враження на нас справили експозиції, де показано нищення галицької інтелігенції фашистськими та більшовицькими "визволителями". Експозиція розвитку шкільної освіти

у незалежній Україні свідчить про те, що, незважаючи на різноманітні труднощі та тимчасові перепони, освіта в Україні, взявши краще з національної та світової педагогіки, намагається навчити і підготувати молодь, щоб у неї був національний дух і європейські знання. У наступних залах музею познайомилися з історією нашого університету. Тут ми дізналися про його створення, адже починався він зі звичайного середнього навчального закладу – учительського інституту, а також з цікавістю оглянули розділ про Івано-Франківський педагогічний інститут та експозицію, яка присвячена талановитому українському письменнику-новелісту Василю Стефанику, ім'я якого носить наш університет.

З гордістю за те, що навчаємося в такому престижному вищому навчальному закладі, оглянули розділи, присвячені Прикарпатському національному університету імені Василя Стефаника.

Зрозуміло, що особливо зацікавив нас стенд Педагогічного інституту та бібліотека музею, до якої мають доступ усі, хто бажає. Юрій Михайлович розповів, що тут зберігаються сотні підручників, методичок, свідоцтв, книг періоду XIX-XX ст., а також багато інших літературних джерел, якими можна користуватися під час написання рефератів, курсових, дипломних робіт, а в майбутньому і магістерських чи кандидатських дисертацій.

Закінчилася екскурсія в кабінеті директора, де ми побачили нові експозиції, які присвячені святкуванню 70-річчя нашого університету, грамоти та подарунки, вручені ректорові з цієї урочистої нагоди.

На прощання директор музею побажав нам гарно вчитися та приносити в музей експонати. З незабутніми враженнями та збагачені новими знаннями з історії освіти, ми зробили пам'ятні фото всі разом.

Я вірю в те, що багато студентів ще не раз завітають до цього чудового музею, відкриють для себе багато нового і цікавого.

Пилипів Ольга,
студентка III курсу
Педагогічного інституту

Місцями Покуття

Студенти V курсу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника здійснили поїздку Покуттям. Організатором і натхненником цієї поїздки, за активної підтримки ректорату і голови профкому Юрія Копчака, був Петро Арсенич.

Подорож розпочалася зі столиці Гуцульщини – Коломиї. На цвинтарі однієї з найстаріших споруд міста – дерев'яної Благовіщенської церкви відвідали могили відомих людей: братів Білоусів, Андрія Чайковського, Марійки Колцуняк, Кирила Трильовського та ін.; Музей народного мистецтва Гуцульщини і Покуття імені Йосафата Кобринського, Музей Писанки. У с. Нижній Березів Косівського р-ну студенти ознайомилися з експонатами музею Івана Франка, що знаходиться в місцевій школі, з будинком, у якому перебував поет; музеєм-садибою Івана Геніка, місцем проживання в 1932-1935 рр. Ярослава Галана. Цікаві речі побуту відвідувачі побачили в музеї батька поета і видавця Івана Малковича. Поїздка була захоплюючою, бо ми дізналися багато нового про історію і культуру нашого краю.

Варто відзначити й енциклопедичні знання Петра Арсенича та вміння передати і зацікавити студентів історією, етнографією і фольклором населених пунктів, через які проходив маршрут. У селищі Отинія ми побачили пам'ятник Семену Височану. Дізналися, що тут учительював відомий історик Садок Баронч, автор монографії про Станіславів (перекладену з польської українською мовою директором Музею освіти Прикарпаття Юрієм Угорчаком), у с. Глибока дізналися про переселенців із лемківського села Бонарівка, батьківщиною дружини Степана Бандери Ярослави Оперівської. Схвилювала нас і розповідь про облогу 1841 року опришками Олекси Довбуша панського маєтку в с. Голоскові в час народження відомого в майбутньому польського поета Ф. Карпінського.

Ця чудова поїздка вдалася, а попереду нові цікаві маршрути, тремтливі і радісні хвилини невагомного студентського життя.

Світлана Лесюк,
студентка V курсу
Педагогічного інституту

Міжнародний форум

Студенти економічного факультету випускних курсів спеціальностей «Менеджмент організацій» та «Маркетинг» 22 жовтня 2010 року відвідали Львівський міжнародний форум індустрії туризму та гостинності – 2010, в рамках якого відбувалася XI Міжнародна виставка-ярмарок «ТурЕКСПО-2010», IV Спеціалізована виставка «Готельний та ресторанний бізнес», III Спеціалізована виставка «Континент розваг»

Тематикою виставки стали спортивний, зелений, екзотичний та діловий туризм, санаторно-курортні та готельно-відпочинкові комплекси, професійне технологічне обладнання для індустрії гостинності та розваг, розважальні заклади, транспортні послуги. У рамках виставки відбувалися міжнародна конференція «Гармонізація законодавства ЄС з питань діяльності засобів розміщення», практикуми, спеціалізовані семінари та презентації, зокрема «Франчайзинг як ефективний метод ведення готельного та ресторанного бізнесу», біржа бізнес-контактів, а також майстер-класи з приготування їжі в ресторанному та готельному бізнесі, які особливо зацікавили студентів. У форумі брали участь понад 100 підприємств, фірм та організацій. Основна частина учасників зі Львівської області, решта представляли м. Київ, Київську, Івано-Франківську, Тернопільську, Харківську, Закарпатську та Одеську області, АР Крим, а також Польщу, Росію, Туреччину та Чехію. На виставці була представлена велика група спеціалізованих журналів України, які працюють у сфері туризму, готельного та розважального бізнесу, а саме: «Міжнародний туризм», «Новості туризму», «Прима-тур», «Отдых на просторах Украины», «КИР», «Готельний і ресторанний бізнес», Інтернет-журнал «Travel for Life» та ін. Таке різноманіття видань дало змогу студентам ознайомитися і проаналізувати значну кількість рекламної продукції у сфері туризму та гостинності. Відвідання студентами міжнародного форуму дало змогу збагатити набуті в процесі навчання теоретичні знання практичними навичками, які пов'язані з організацією рекламної та туристичної діяльності. Маємо сподівання, що це підвищить фаховість і професійність випускників економічного факультету.

Наш кор.

Заслужена нагорода

Дует «Діалоги» здобув другу премію на XI міжнародному конкурсі баяністів-акордеоністів «Премія Ланчіано»

З 12 до 17 жовтня 2010 р. у місті Ланчіано (Італія) проходив XI міжнародний конкурс баяністів-акордеоністів «Премія Ланчіано». В номінації «Ансамблі за участю баяна-акордеона» (до 10 учасників)

другу премію та кубок отримали випускники-магістри Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, дует «Діалоги» в складі Надії та Ігоря Євенків (бандура – баян).

Дует створений на кафедрі народних інструментів і музичного фольклору під керівництвом доцента В. Дутчак і старшого викладача Б. Паруби 2007 року. Цей колектив – неодноразовий учасник і переможець всеукраїнських та міжнародних конкурсів. У його репертуарі – класичні і сучасні інструментальні та вокально-інструментальні композиції, обробки українських народних пісень. Сьогодні дует функціонує і як колектив Івано-Франківської обласної філармонії. Йому присвятив свої твори композитор Володимир Павліковський, художній керівник філармонії. Його композиції, що виконувалися на конкурсі «Премія Ланчіано» – цикл «Рефлексії: оглядини старих світлих» та «Карпатський тріптіх». Вони дозволили дуету отримати і спеціальну нагороду – грамоту за краще виконання авангардної музики. Поїздка до Італії талановитого дуету-подружжя відбулася завдяки підтримці меценатів та своєї alma mater, зокрема за особистої підтримки ректора Прикарпатського національного університету, професора Богдана Остафійчука. Попереду в колективу – участь у концертах по Україні т.з. «ланчіоністів» – переможців конкурсу, які організовує голова журі – український композитор і виконавець Володимир Зубицький.

Роксолана Пірус

Несподіваний візит чемпіона

Іноді спостерігати за птахами, які безжурно літають у небі, дуже цікаво. Звичайно, у кожного на цій землі своє призначення: хтось, можливо, і літатиме, але тільки в мріях, а інший майструватиме крила з підручного матеріалу і колись полетить.

Спостереження за птахами для більшості з нас є буденним, а от побачити чемпіона світу з боксу в стінах нашого університету – явище незвичайне. Отож, приємною несподіванкою став нещодавній візит Віталія Володимировича Кличка в Прикарпатський національний університет. Зустріч з відомою особистістю відбулася в актовій залі, яка була переповнена студентами різних курсів і факультетів. Тут панувала хвилююча атмосфера, студенти бурхливими оплесками зустріли людину, завдяки діяльності якої неодноразово звучав Державний гімн України не тільки на її території, а й далеко за межами країни.

Віталій Володимирович привітав молодь, щиро подякував за гостинність і наголосив, що надзвичайно радий зустрічі з усіма, кому цікава його особистість. Кличко, враховуючи молодий вік аудиторії, згадав цікавий епізод дитинства, де він ще маленьким хлопчиком, бачачи як його майбутній суперник одержав пояс чемпіона світу, поставив собі за мету цю нагороду відбороти. Душе швидко заповітна мрія стала реальністю, адже наполеглива праця завжди дає добрі результати. Віталій закликав студентство мріяти і складати чіткі плани здійснення цих мрій.

Відомий спортсмен відповідав на запитання студентів, висловлював своє бачення політичної дійсності в Україні, закликав спільними зусиллями «внести» Україну на світові рівні.

Отож, дослухаймося поради того, хто викував міцні крила, облітав невеликі простори і хоче бачити на високих обрягах саме нашу країну.

Леся Палагіцька

Виставка “Освіта і кар’єра – 2010”

Прикарпатці привезли „золото”

Міністр освіти і науки України Дмитро Табачник потиснув руку ректору Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Богдану Остафійчуку. Заочно.

Цими днями представницька делегація нашого університету, яку очолював директор Центру інформаційних технологій, доктор технічних наук Павло Федорук, взяла участь у міжнародній виставці „Освіта і кар’єра – 2010”, де за право бути найкращими змагалися понад 200 учасників. З них 80 університетів державної форми; а загалом це були інституції, які займаються освітою та наукою, представляють міжнародні програми обміну студентами та їх навчання за кордоном.

Виставку відкрив міністр освіти і науки України Дмитро Табачник. В її роботі взяли участь також заступник міністра сім’ї, молоді та спорту і представники дипломатичних корпусів різних країн. Зокрема, це були посли Канади та Франції в Україні, радники з інформаційних і наукових питань США і Польщі. Кожна з цих країн представляла свої навчальні заклади і структури, які працюють зі студентськими колективами.

За словами Павла Федорука, наш університет взяв участь у

двох номінаціях: розвиток наукової творчості студентів, де здобув золоту медаль, та видання навчально-методичних підручників нового покоління. За підсумками цього конкурсу також отримав Диплом переможця. На питання, чим прикарпатці підкорили світ, Павло Федорук зазначив, що наукові доробки наших студентів вирізнялися досить високим рівнем та новизною, а також тим, що вже мали визнання на різних вітчизняних і міжнародних кон-

ференціях, в яких попередньо брали участь. А представлена на виставці творчість тих студентів, які навчаються в Інституті мистецтв нашого університету, просто зачарувала всіх присутніх.

Стосовно підручників нового покоління, за словами Павла Федорука, вони представляли ряд видань, напрацьованих останніми роками видавництвом „Центр інформаційних технологій”, яке він очолює, та численні набутки викладачів університету.

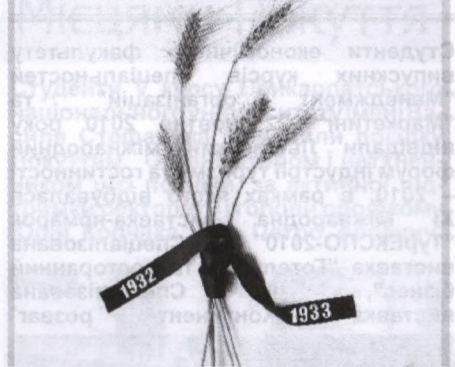
Міністр освіти й науки України особисто виявив бажання пересвідчитися в тому, що прикарпатцям не було рівних. Дмитро Табачник детально ознайомився з представленими матеріалами, мав розмову з учасниками івано-франківської делегації. Він не приховував свого захоплення досягненнями університету та просив передати його особисте вітання ректору Богдану Остафійчуку.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника входить у десятку кращих вітчизняних вишів. Участь у виставках такого рівня та впевнена перемога тільки підвищує імідж цього навчального закладу.

Марта

Войцехівська-Павлишин

Голодомор

Дослідники дійшли висновку, що всі відомі людству випадки геноциду за своїми масштабами не можуть порівнятися з тим, що скоїлося в Україні на початку 30-х років.

Багато трагедій пережив український народ, але страшнішого лиха, ніж голод 30-х років, історія України не знає. Те, що відбувалося в Україні 1933 року, не знайшло жодного відображення в документах офіційних установ. Причина в тому, що Сталін наказав ставитися до голодомору, як до неіснуючого явища. Навіть у стенографічних звітах пленумів ЦК КП(б)У і протоколах політбюро ЦК КП(б)У цього періоду слово «голод» не згадується.

Не підлягає сумніву, що до загибелі мільйонів селян призвело холоднокривне рішення Сталіна вилучити в українських селян усі їстівні припаси, а потім оповити голодуючих завісою мовчання, заборонити будь-яку допомогу їм з боку міжнародної або радянської громадськості. Щоб перешкодити самочинним втечам величезної маси голодуючих за межі республіки, на її кордонах були розміщені загороджувальні заони внутрішніх військ.

Аналіз даних демографічної статистики 30-х рр. свідчить про те, що прямі втрати населення України від голоду 1932 р. становлять близько 150 тис. чоловік, а від голоду 1933 р. — від 3 до 3,5 млн. чоловік. Повні демографічні втрати, включаючи зниження народжуваності під впливом голоду, сягають 1932 – 1934 рр. 5 млн. чоловік. Немає сумніву, що голод 1933 року – найстрахітливіший серед численних злочинів сталінщини.

Електроніка на Службі Божій

В стінах університету вперше на Україні спроектована і виготовлена електронна дзвіниця нового покоління

Захоплення мелодіями церковних дзвонів, як і чимало інших несподіваних інтересів, доля чомусь дарувала йому здебільшого після пережитих болювих відчуттів. У дев'ятирічному віці він лежав вдома хворий і з нудьги взяв до рук журнал для радіоаматорів. А після обіду попросив старшого брата, коли той повернувся зі школи, купити чотири деталі. Так народився його перший детекторний приймач. У п'ятому класі він уже міг похвалитися власноруч складеним кишеньковим транзисторним радіоприймачем, що рівнозначно демонстрації нинішніх ультрасучасних мобільних телефонів. „А далі, – каже Роман Ткачук, – я вже не міг зупинитися, бо радіоконструювання стало справою всього життя. Хоча, закінчивши школу із золотою медаллю, хотів багато ким стати, зокрема й лікарем (як мій батько). Але свідомо обрав фізмат”.

Ідея створити фонотеку автентичних монастирських дзвонів, а згодом – й електронну дзвіницю, виникла в нього теж після „курсу фізичних страждань”, коли, переживши повторний міокардит, виписався зі шпиталю: „Тоді треба було знову починати вірити в життя і зайнятися чимось особливим. Я пригадав історію зі дзвонами Теробовлянського монастиря, а потім почав їздити по святих місцях, записуючи мелодії у виконанні дзвонарів-віртуозів. І сам переконався, що вони сприяють швидкому одужанню”.

Захоплення дзвонами не випадкове. У „генеалогічному дереві” були духовні особи. Романів прадід у роки Першої світової війни очолював парафію в Петриліві Тлумацького району, а дід був капеланом у війську українських Січових Стрільців. У помешканні його тітки (Стефанії Ткачук) упродовж багатьох років за радянської влади діяла законспірована церква. Тоді з вуст священників він і дізнався про хвилюючу історію давньої Теробовлянської дзвіниці. „З приходом у Галичину більшовиків, – розповідає пан Роман, – теробовлянські дзвони зникли, тривалий час про них не було жодної звістки. Та диво сталося. За розповідями священників, якось недільної днини їх почув Софрон Дмитерко, перебуваючи за своє духовне переконання в ув'язненні в Петропавлівській фортеці. Дзвін линув із ближнього монастиря. Владика і під балтійським небом розпізнав тональність теробовлянських дзвонів, бо часто чув їх голос на Тернопіллі. Згодом мені вдалося записати ті дзвони на цифрові носії. Нині в моїй фонотеці є 158 автентичних записів дзвонів із греко-католицьких і православних монастирів, передусім – київських”.

Із підпілля греко-католицька церква вийшла під завісу Радянського Союзу 1989 року. Її ренесанс супроводжувався масштабним міжконфесій-

ним протистоянням, часто ініційованим противниками української незалежності, яка мала найпотужнішу підтримку саме на Галичині. Реконструкція повернутих у власність УГКЦ храмів і будівництво нових, звісно ж, потребували чимало коштів. Часто виникали проблеми з церковними дзвонами, виробництво яких в Україні лише почало відроджуватися. Тоді ж у Романа Ткачука

На фото: Роман Ткачук

виникло бажання, продовжуючи справу працівників духовної гілки свого роду, прислужитися Христовій церкві електронними дзвонами. Власне, десять років тому він нічого не винаходив – новітні технології вже застосовувалися в храмах Австрії, Італії, Німеччини. Хоча івано-франківському умільцеві, який не мав ні схем, ні жодної інформації про закордонну „духовну” електроніку, довелося конструювати її самотужки. Добре, що Роман Ткачук вже мав солідний список винаходів. 1975 року, ще студентом, він здобув у Москві срібну медаль ВДНГ за розробку підсилювальної апаратури, а згодом ще двічі зі своїми інтегральними мікросхемами підкорював столицю колишнього СРСР.

Ідею електронних дзвіниць благословив владика Софрон Мудрий, котрий тривалий час керував Українською Папською колегією святого Йосафа та в Римі і змінив на посту єпископа-ординарія Івано-Франківської ієпархії Софрона Дмитерка. Дехто від самого початку сумнівався в „справжності” і канонічності електронного дзвону, намагаючи на синтетичну природу такої духовної музики. Та винахідник, за допомогою законів фізики, довів цілковиту тотожність своїх записів з автентичними мелодіями монастирських дзвонів, повне збереження тембрових характеристик, високої якості звучання і позитивного впливу на людину. „Звукові коливання і ультразвук, – каже пан Роман, – мають механічний і біологічний вплив на живі організми. До-

слідженнями доведено (і це вже відомо школярам), що вишукана класична музика, наприклад, стимулює розвиток рослин, а, скажімо, рок пригнічує. Біологічна дія ультразвуку полягає в знешкодженні найпростіших вірусів. Здавна, навіть без цих знань, люди церковними дзвонами відлякували епідемії чуми та холери, відвертали градобій від посівів. Згодом з'ясувалося, що ультразвук, який супроводжується мелодією дзвонів, має здатність розбивати краплини дощу на дрібніші. Вони швидше випаровуються і не падають на землю у вигляді рясної руйнівної зливи.

Перша електрична дзвіниця Романа Ткачука десять років тому сповістила віруючих містечка Заліщики Тернопільської області про освячення щойно збудованого храму (класична дзвіниця ще не була готова). Відтоді його електроніка „оселилася” у відновленому монастирі в Погоні біля обласного центру Прикарпаття, у рогатинському храмі Різдва, в івано-франківських церквах Юди Тадея і св. Володимира та Ольги, в Коломиї та кількох сільських храмах.

Як відомо, церковні дзвони завжди коштували дуже дорого. І нині, якщо громада достатньо заможна, аби купити мідні або бронзові дзвони, які, за словами знавців, переважно коштують десять тисяч „зелених”, то „залізна” класика, звісно, цінніша за найдосконалішу електронну копію середньої вартості 2-3 тисячі доларів США. Проте, як кажуть, мало мати гарний музичний інструмент, треба ще до нього підшукати вправного музиканта. У селах, особливо невеликих, ролі дзвонарів часто виконують паламарі і сторожі, які не мають ні достатнього рівня кваліфікації, ні відповідних навичок, тому дзвонять, так би мовити, як на бемкало ляже. Що вже тут розмірковувати про дзвонарське мистецтво і суворе дотримання церковного уставу, адже існують чіткі канонічні вимоги до „заклику” на Службу Божу, дзвоніння після неї, під час літургії, хрестового походу, заупокійних мелодій тощо.

В одному придніпровському селі, де за комуністів дивом уціліла Свято-Миколаївська церква, замість дзвонів, колись знятих комісарами, висіла така ж, як писав у „Соборі” Олесь Гончар, „вульгарна рейка – бездарна заміна дзвонів”. Коли в неї бемкали, то майже ніхто з односельчан не міг розшифрувати значення тих рейкових мелодій, за винятком однієї, що одноманітними ударами сповіщала про перехід чиеї душі в іншій світі. В таких ситуаціях електронна дзвіниця, мабуть, – найбільш вдалий вихід із дзвонарської кризи.

„Є в мене ще одна цікава задумка, – ділиться планами пан Роман. – Я хочу зробити досконалі записи дзвонів усіх провідних вітчизняних монастирів, зокрема Києво-Печерської Лаври та Свято-Михайлівського золотоверхого, аби вони потрапили в найвіддаленіші карпатські села. Якщо літні люди не мають змоги поїхати до Києва і послухати в оригіналі ці чудові багатоголосі дзвони, то нехай ці дзвони „приїдуть до них”.

Іван Крайній

У ВАЛЬСІ ОСІНЬ ЗАКРУЖЛЯЛА!

На Міжнародний день студента в Івано-Франківську знову відбувся Галицький бал, на якому були присутні викладачі, студенти, запрошені гості. Відкрив бал ректор Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Богдан Остафійчук.

На це прекрасне свято в наше місто прибув відомий

український хореограф Влад Яма. Він привітав п. ректора з 70-річчям університету, а також виконав з аспіранткою нашого вишу Наталією Чашечніковою чудовий номер, який приго-

тував спеціально для балу. Окрасою Галицького балу стали студенти Ін-

ром балу був Василь Шеремета, хореографи Юрій Скобель та Світлана Васірук.

Галицький бал відбувся за всебічної підтримки міського голови п. Віктора Анушкевича.

Більш детально про цю неординарну подію, яка започаткована в нашому місті, буде висвітлено в наступному номері.

Лілія Борисевич,
режисер Галицького балу,
заст. декана філософського факультету з виховної роботи

ДО СЕРЦЯ ТОРКАЄТЬСЯ СЛОВО

Закохана осінь

Любомир Кліщ

Календар пророчить зиму,
Новий рік уже в дорозі...
Ходить вулицями диво:
Не лишає міста осінь!

А вона собі блукає,
Наче дівчина в сімнадцять,
То громами промовляє,
То дощами тихо плаче.

Прикриває мревом-димом
Світанкові роси-сльози.
То акаціям грайливо
Теплим сонцем пестить коси.

Забавляє білі хмарки
Синім відблиском озерця,
То рудим жалем із парку
Відзивається у серці.

І мені в цей час не спиться,
Голові думками тісно:
Може, осінь світлолиця
Закохалась в наше місто?..

Твоя душа

Альбіна Смолянська

Десь-інколи душа замре на злеті
І, ніби птах з підрізаним крилом, –
Закрутиться із вітром в піруеті,
А в тебе в серці все догори дном.

А птах-душа все квилить, наче просить,
Щоб ти лиш простягнув долоню їй,
Але тобі уже, мабуть, по горло досить:
Забрав останні сили буревій.

А вітер твою душу знов кидає,
Безжально так об скелі розбиває;
Та співчуття в тобі уже немає,
Тому й втекла твоя замучена душа.

Засновник видання - Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника (ректор - член-кореспондент НАНУ, доктор фізико-математичних наук, професор **Богдан Остафійчук**)

Коректор: **Любов Максимів**
Верстка і дизайн: **Микола Пікуляк**

Газета зареєстрована обласним управлінням у справах преси та інформації Івано-Франківської облдержадміністрації від 29.08.2005р.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу інформації № 555, серія ІФ

Редактор - кандидат філологічних наук
Любомир Кліщ

Редакція залишає за собою право редагувати і скорочувати текст. Висловлені авторами думки можуть не збігатися з позицією редакції